

розмішати.

Для роботи фарбами кожен учень повинен мати банку для води. Її обсяг може бути від 300 до 500 мл. Джерело чистої води краще мати прямо в класі, де проходить заняття. Якщо таких умов немає, то можна використовувати два відра – одне з чистою водою, інше для брудної води.

Робоче місце учня не повинно бути сильно захаращені сторонніми предметами, тому краще використовувати органайзер. В одне відділення ставляться всі пензлі, в інше все олівці, в тому числі і кольорові. В дрібні відділення можна покласти гумки, точила, поставити клей, ганчірочку або губку. Фарби та баночки ставляться окремо.

Такий органайзер можна виготовити самостійно. Використання такого пристосування привносить інтерес в роботу учня. Школяр самостійно аналізує майбутню роботу і бере необхідної твердості олівець, при малюванні фарбами він може самостійно вибирати і використовувати потрібні пензлі, ганчірочку, не відволікаючи вчителя та інших учнів.

Таким чином, образотворча діяльність школярів несе в собі величезний корекційний заряд. Початок роботи здійснюється вже при організації робочих місць, коли учні вчаться правильно розміщувати необхідні матеріали, інструменти та приладдя в робочій зоні для зручного користування ними.

Список використаної літератури

1. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с.
2. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник.– К.: Кондор, 2006. – 200 с.
3. Масол Л. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів / Людмила Масол. – К.: Шк. світ, 2012. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л.М.Масол, О.В.Гайдамака, Е.В.Белкіна, О.В.Калініченко, І.В.Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.

МІСЦЕ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Чорнусь С.М.
м. Полтава

Анотація. При формуванні особистісних якостей важливо враховувати різні аспекти педагогічного, психологічного впливу, а також корегувати організаційні чинники, що впливають на збереження здоров'я учнів та студентів. Адже, найвищою цінністю є здоров'я людини, а окремі особистісні якості, як зокрема, проектно-технологічна культура майбутніх викладачів професійної освіти, доповнює розвиток та спрямовує становлення особистості як професіоналу.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, проектно-технологічна культура, проектно-технологічна діяльність, процес формування проектно-технологічної культури майбутніх викладачів професійної освіти.

Проектно-технологічна культура – це нове ставлення до навколишнього світу, засноване на перетворенні, поліпшенні і вдосконаленні умов життєдіяльності людини. Вона містить у собі проектно-технологічне мислення, техніко-технологічний світогляд,

інформаційну насиченість, проектно-технологічну освіченість і компетентність, етику, естетику та економіку. Проектно-технологічна культура впливає на процес і результати фахової діяльності людини та сприяє зростанню продуктивності праці, економічній ефективності виробництва тощо [1].

Зростання уваги до проблеми формування проектно-технологічної культури студентів пов'язано із широким використанням за останні роки у навчальному процесі методу проектів, а також із посиленням ролі проектно-технологічної діяльності в освіті, науці і техніці. Тому основні елементи проектно-технологічної культури повинні знаходити відображення в системі підготовки викладачів професійної освіти різних спеціалізацій.

Розробка теорії розвитку проектно-технологічної культури майбутніх викладачів професійної освіти базується на ідеї спільності здійснення проектування у всіх сферах творчо-перетворюючої діяльності людини. Оскільки в основі поняття культури покладено діяльнісний підхід, то формування проектно-технологічної культури майбутніх викладачів професійної освіти ми розглядаємо через проектно-технологічну діяльність. На наш погляд, проектно-технологічною за своєю сутністю є будь-яка творча діяльність людини. Адже, у кожній діяльності – будь-то матеріальній, чи-то духовній – доводиться реалізовувати дві складові: проектувати завдання та добирати технології його реалізації. Тобто будь-яка діяльність – це один великий проект.

Чинне місце в реалізації будь-якого проекту займає людина. Навіть якщо для реалізації проекту потрібна лише обладнання автоматичної дії, то для програмування автоматизованого обладнання потрібен фахівець з налаштування та програмування роботи цього обладнання. Тобто нівелювати людський фактор у проектно-технологічній діяльності майже не можливо та не потрібно. Ідея створення проекту виникає у свідомості конкретної людини і нею реалізується або залучається навіть група фахівців.

Проектно-технологічна діяльність реалізується через проектування. Залежно від галузі використання виділяють інженерне, технічне і соціальне проектування. Здійснюючи будь-яке проектування необхідно пам'ятати, що головне – не нашкодити, людині повинно бути зручно та комфортно. При тому з декількох позицій: по-перше, на всіх етапах розробки проекту для учасників творчої групи необхідно створювати безпечні комфортні умови роботи, по-друге, в процесі реалізації проекту теж повинні враховуватися та забезпечуватися належні умови здійснення технологічної діяльності й по-третє, споживачі результатів проектно-технологічної діяльності мають задоволені та захищені від можливих небезпечних проявів. А відтак, поряд з питанням формування проектно-технологічної культури постає проблема забезпечення безпечних і комфортних мов навчання та праці.

Нині досить гостро постає питання реалізації в навчальному процесі здоров'язберігаючих технологій. Поняття «здоров'язберігаючі технології» з'явилося в педагогічному лексиконі в останні кілька років і нерідко сприймається багатьма педагогами як необхідність появи в навчальних закладах чогось яскравого, гарного і незвичайного. Головною метою освітньої технології є досягнення заданого освітнього результату в навчанні, вихованні та розвитку, а наукою доведено, що здоров'я і навчання взаємопов'язані і взаємозумовлені. Чим міцніше здоров'я учнів, тим продуктивніше навчання, і, отже, чим вище активність і протистояння можливому негативному впливу ззовні, тим успішніше протікає адаптація до умов середовища. Здоров'язберігаючі технології не можуть за визначенням виступати в якості основної і єдиної мети освітнього процесу, а тільки в якості умови, однією з важливих завдань, пов'язаних з досягненням головної мети [2].

Технології забезпечення безпеки життєдіяльності – реалізують фахівці з охорони праці, захисту в надзвичайних ситуаціях, архітектори, будівельники, представники

комунальної служби і т.д. Оскільки збереження здоров'я розглядається при цьому як приватний випадок головного завдання – збереження, вимоги та рекомендації цих фахівців підлягають обов'язковому обліку та інтеграції в загальну систему здоров'язберігаючих технологій.

Здоров'язберігаючі освітні технології слід визнати найбільш значущими з усіх перерахованих за ступенем впливу на здоров'я учнів. Головна їх відмінна ознака – не місце, де вони реалізуються, та використання психолого-педагогічних прийомів, методів, технологій, підходів до вирішення виникаючих проблем.

Виділяють: організаційно-педагогічні технології (структура навчального процесу частково регламентується вимогами державних санітарних правил і норм); психолого-педагогічні технології (психолого-педагогічний супровід всіх елементів освітнього процесу); соціально-адаптуючі і особистісно-розвиваючі технології (включають технології, що забезпечують формування і зміцнення психологічного здоров'я учнів, підвищення ресурсів психологічної адаптації особистості, різноманітні соціально-психологічні тренінги, програми соціальної і родинної педагогіки і т.д.); лікувально-оздоровчі технології (становлять самостійні медико-педагогічні галузі знань: лікувальну педагогіку і лікувальну фізкультуру, вплив яких забезпечує відновлення фізичного здоров'я учнів).

Таким чином, здоров'язберігаючі освітні технології можна розглядати і як якісну характеристику будь-якої освітньої технології, її «сертифікат безпеки для здоров'я», і як сукупність тих принципів, прийомів, методів педагогічної роботи, які доповнюють традиційні технології навчання, виховання, розвитку завданнями здоров'язбереження. При будь-якому аспекті розгляду найважливішим їх елементом виявляється діагностичний блок, що дозволяє оцінити, чи досягнуто запланований результат, бо тільки в цьому випадку можна говорити про «технології».

Постановка завдання здоров'язбереження в освітньому процесі включає не тільки охорону здоров'я учнів, але і формування, зміцнення їх здоров'я, виховання у них культури здоров'я, а також охорону здоров'я педагогів та сприяння їм у прагненні грамотно піклуватися про своє здоров'я та здоров'я учнів.

Фактори, що негативно впливають на стан здоров'я учнів можна ранжувати наступним чином:

1. Недотримання гігієнічних вимог в організації освітнього процесу;
2. Перевантажені навчальні програми, недосконалість навчальних програм і освітніх технологій, а також інтенсифікація навчального процесу;
3. Недолік рухової активності;
4. Недостатня компетентність педагогів у питаннях здоров'я і здорового способу життя;
5. Авторитарний стиль викладання;
6. Низький рівень культури здоров'я учнів, їх неграмотність у питаннях здоров'я;
7. Неблагополучний стан здоров'я педагогів.

При недотриманні здоров'язберігаючих освітніх технологій педагогами протягом уроку в учнів розвивається стомлення раніше, ніж при дотриманні, що сприяє зниженню працездатності і в результаті веде до негативного емоційного стану, також до підвищеної тривожності і незахищеності в учнів. А, як відомо, тривале стомлення може привести до перевтоми, що відіб'ється, в першу чергу, на здоров'ї учня, а, в другу, – на успішність його в навчанні. Виникають не тільки ознаки фізичного стомлення, а й погіршується психічний стан, що може проявитися пригніченістю, необґрунтованими тривогами, важкими відчуттями своєї неповноцінності. В результаті з'являються зміни характеру. Якщо заходи медико-санітарної реабілітації не здійснюються, і навчальні заняття тривають на тлі перевтоми, це несприятливо відбивається на подальшому рості

і розвитку організму, на стан здоров'я учня. Дотримання ж психогігієнічних норм дозволило б запобігти хід розвитку такої ситуації.

При реалізації проектно-технологічної діяльності необхідно враховувати принципи здоров'язберігаючих технологій навчання: ненанесення шкоди, пріоритету дійсної турботи про здоров'я учнів і педагогів, триєдиного уявлення про здоров'я, безперервності й наступності, взаємодії педагога з учнями, відповідності змісту та організації навчання віковим особливостям учнів, комплексного, міждисциплінарного підходу, медико-психологічної компетентності педагогів, гармонійного поєднання навчальних, виховуючих і розвиваючих педагогічних впливів, пріоритету позитивних впливів над негативними, пріоритету активних методів навчання, поєднання охоронної та тренувальної стратегій, формування відповідальності учнів за своє здоров'я, відстроченого результату та контролю за результатами.

Алгоритм впровадження здоров'язберігаючої технології в навчальний процес:

- усвідомлення проблеми негативного впливу на здоров'я учасників проектно-технологічної діяльності та необхідність її негайного вирішення;
 - визнання педагогами відповідальності за неблагополуччя стану здоров'я учнів;
 - оволодіння необхідними здоров'язберігаючими технологіями;
 - реалізація отриманих знань, умінь і навичок з реалізації здоров'язберігаючих технологій на практиці.
- Основні вимоги до формування проектно-технологічної культури в умовах реалізації здоров'язберігаючих технологій:
- побудова навчально-виховного процесу з використанням останніх досягнень передової педагогічної практики з урахуванням питань здоров'язбереження;
 - забезпечення необхідних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх стану здоров'я, особливостей розвитку, інтересів, нахилів та потреб;
 - встановлення міжпредметних зв'язків, усвідомлюваних учнями, здійснення зв'язку з раніше вивченим матеріалом;
 - логічність і емоційність усіх етапів навчально-виховного процесу, забезпечення варіативного використання правил здорового способу життя в залежності від конкретних умов проведення заняття;
 - ретельна діагностика, прогнозування, планування і контроль кожного заняття з урахуванням особливостей розвитку учнів.

Проектно-технологічну діяльність доцільно розглядати як один із небагатьох видів роботи у закладах вищої освіти, яка дозволяє перетворити академічні знання в реальний життєвий досвід студентів. Щоб це реально відбувалося, її потрібно максимально наблизити до сучасних проектних технологій.

Одним з можливих напрямів вдосконалення підготовки майбутніх викладачів професійної освіти до використання проектно-технологічної діяльності в навчальному процесі закладів професійно-технічної освіти є формування у студентів проектно-технологічної культури, що спершу реалізується в навчальному середовищі, а потім й в професійній виробничій діяльності.

При проектуванні майбутні викладачі професійної освіти отримують досвід використання знань для розв'язування так званих, некоректних завдань, коли є дефіцит або надлишок даних, відсутній еталон розв'язку. Таким чином, майбутньому педагогові надається можливість набуття досвіду творчості, тобто модернізації, комбінування і трансформації відомих рішень для досягнення нового результату, що визначаються зовнішніми умовами, які постійно змінюються.

Становлення проектно-технологічної культури майбутнього викладача професійної освіти за різними спеціалізаціями – це безперервний, складний динамічний

процес, що визначається значною активністю самого студента, його суб'єктною позицією. Процес формування проектно-технологічної культури викладача можливий при усвідомленні ним себе як особистості, рефлексії ним власної проектно-технологічної діяльності, єдності його теоретичної і практичної підготовки з розвитку навичок використання методу проектування як педагогічної технології.

Проектно-технологічна культура передбачає проєктивну, технологічну особистісну комунікативну готовність майбутнього викладача професійної освіти за різними спеціалізаціями до керівництва проектно-технологічною діяльністю учнів, яка відповідатиме завданням особистісно-орієнтованого розвитку учнів та даватиме ефективний результат і відповідатиме вимогам українського суспільства.

Список використаних літератури

1. Василь Моштук. Теоретико-методологічні засади формування проектно-технологічної культури майбутнього вчителя трудового навчання сільської школи : веб-сайт. URL: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/37/visnuk_4.pdf (дата звернення 27.03.2019).
2. Здоров'язберігаючі технології. *Нова педагогіка*. : веб-сайт. URL:<http://www.novapedahohika.com/> (дата звернення 22.04.2019).
3. Здоров'язберігаючі технології у навчальному закладі / упоряд. О. Колонькова, О. Литовченко. Київ : Шкільний світ, 2009.
4. Моштук В.В. Про готовність майбутніх учителів трудового навчання до роботи в школі за проектно-технологічною системою // Трудова підготовка в закладах освіти. 2008. № 5-6. – С. 38–41.

ВПЛИВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

*Кошель А.Ю.
м. Полтава*

*«Коли немає здоров'я, людиність мовчить,
і не до мистецтва. Сила спить, багатство
марне і розум безсилий»
Херофілус, 300 р. до н. е.*

В усі часи питання навколишнього середовища, охорони природи, довкілля турбувало наших пращурів.

Виникли екологічні проблеми не сьогодні й не вчора. Як свідчать стародавні літописи, ще близько 4 тисячі років тому вавілонський цар Хаммураті, а пізніше – китайські й монгольські імператори та європейські монархи вже дбали про збереження природи і видавали наказ про охорону лісів, трав'яного покриву степів, водних джерел. Українська козацька старшина, незважаючи на надзвичайне багатство нашої природи тих часів, теж уболівала за збереження довкілля і видавала ряд наказів і документів про охорону придніпровських лісів і луків, заборону спалювання лісів, браконьєрства, хижацького знищення звірів та риби. Із розвитком цивілізації та науково-технічного прогресу, бурхливим зростанням кількості населення на Землі, обсягів виробництва та його відходів проблеми стосунків між природою та суспільством дедалі загострюються.

Минуло майже 4 тис. років. Але й сьогодні питання екології турбує кожного з нас, бо це наш дім, наше життя, наше майбутнє, проблема стосунків між людиною і природою. Ми є свідками, що йде загострення стосунків суспільства з навколишнім середовищем.

Екологія від грецької ойкос– дім, середовище, логос – вчення, думка, закон.